

## תקציר וובינר – שילוב הבינה המלאכותית בלימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה

תאריך: 10.2.2025

מנחים: ד"ר אפרת זילבר ושלומית ברוכי

### מטרות הוובינר

- לבחון את השילוב של כלים מבוססי בינה מלאכותית בהוראת ארץ ישראל וארכיאולוגיה.
- להציג פרקטיקות פדגוגיות חדשניות התומכות בלמידה חווייתית ומותאמת אישית.
- לחשוף כלים, שיטות ומתודולוגיות שיכולות לשפר את חוויית הלמידה ולייעל את עבודת ההוראה.
- לקדם חשיבה ביקורתית ואוריינות דיגיטלית בקרב מורים ותלמידים.

### תקציר דברי פתיחה –

**דברי פתיחה ד"ר טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית,**

ד"ר טלי יניב פתחה את הכנס בהבעת שמחה והתרגשות על ההזדמנות לפתוח את כנס המזכירות הפדגוגית. היא הדגישה את החשיבות של הכנס כמפגש ללמידה מעמיקה, דיון משמעותי וחזון משותף לעתיד מערכת החינוך.

יניב ציינה כי השנה מערכת החינוך עומדת בצומת משמעותי, עם הכניסה של הבינה המלאכותית לעולם ההוראה, הלמידה וההערכה. היא הדגישה כי הכלים הטכנולוגיים החדשים אינם רק משנים את הדרך בה אנו ניגשים למידע, אלא גם מציבים בפנינו שאלות עמוקות על תפקידנו כמחנכים, על האיזון בין חדשנות לערכים ועל הדרך בה אנו מכינים את תלמידינו לעתיד משתנה. טלי יניב הדגישה כי הבינה המלאכותית היא אמצעי, אך אתם, המורות והמורים, מעניקים לה כיוון, משמעות ותוכן. היא הזמינה את המשתתפים לשאול שאלות, להציע רעיונות ולחלוק תובנות, על מנת להוביל יחד את השינוי במערכת החינוך מתוך עוצמה, יצירתיות וחזון. בסיום דבריה, הודתה יניב לכל מי שהיה שותף להכנת הכנס, לאגף פיתוח פדגוגי ובתוכו היחידה לחדשנות פדגוגית, למנהלי האגפים, למפמ"רים ולמדריכים. היא איחלה לכולם כנס פורה, מעשיר ומעורר השראה.

**דברי פתיחה של ד"ר אפרת זילבר**

ד"ר אפרת זילבר פתחה את הוובינר בסיפור אישי על הדרך שבה גילתה את הפוטנציאל של הטכנולוגיה להפוך את ההוראה למרתקת יותר. היא הדגישה כי הבינה המלאכותית אינה רק **כלי עזר** אלא **שותפה בהוראה**, היכולה לסייע בגיבוש שאלות מעוררות חשיבה, יצירת תוכן מותאם אישית והנגשת נושאים מורכבים בצורה חווייתית.

בהתבסס על ציטוט של איינשטיין, היא ציינה כי **הטכנולוגיה לבדה אינה מספיקה**, וכי המורים הם אלה שמעניקים לה משמעות. היא קראה למשתתפים **לחשוב אחרת**, לנצל את הכלים הקיימים ולהפוך אותם ל**הזדמנות פדגוגית אמיתית**.

### מהי פרקטיקה?

פרקטיקה היא דפוס פעולה שנועד לתת מענה לצורך מסוים בהקשר חינוכי. היא שיטה או מתודה עבודה שעובדת, ומטרתה ליצור שיטות פעולה יעילות וחדשניות.

## למה צריך פרקטיקה המשלבת בינה מלאכותית?

הכנסת בינה מלאכותית לפרקטיקות פדגוגיות מציעה מספר יתרונות משמעותיים:

- **חיסכון בזמן:** פרקטיקות מוכנות מראש חוסכות למורים זמן יקר בתכנון ובהכנה של שיעורים.
- **ייעול עבודה:** פרקטיקות משלבות בינה מלאכותית יכולות ליעל את תהליך ההוראה והלמידה, ולהפוך אותו לאפקטיבי יותר.
- **פתרונות מתקדמים:** פרקטיקות אלו מציעות פתרונות חדשניים ויצירתיים לאתגרים חינוכיים.
- **התאמה אישית:** פרקטיקות המשלבות בינה מלאכותית מאפשרות התאמה אישית של הלמידה לצרכים הייחודיים של כל תלמיד.
- **הנגשת מידע:** פרקטיקות אלו מסייעות בהנגשת מידע מורכב בצורה פשוטה וברורה יותר.

## ממה מורכבת פרקטיקה?

1. **זיהוי צורך חינוכי:** הפרקטיקה מתחילה בזיהוי צורך או אתגר ספציפיים בהוראה או בלמידה.
2. **בניית המהלך:** לאחר זיהוי הצורך, נבנה מהלך פעולה מפורט המתאר את השלבים השונים ביישום הפרקטיקה.
3. **רעיונות משלימים:** הפרקטיקה כוללת רעיונות נוספים וטיפים ליישום מוצלח של המהלך.
4. **שילוב כלי AI:** הפרקטיקה משלבת כלי בינה מלאכותית רלוונטיים, המאפשרים ליעל את התהליך ולהשיג תוצאות טובות יותר.

## נושאים מרכזיים שהוצגו

### א. הבינה המלאכותית ככלי ללמידה חווייתית ומותאמת אישית

- שימוש בבינה מלאכותית לשיפור תכנון שיעורים, יצירת תוכן חינוכי מותאם אישית והעלאת רמת המעורבות של התלמידים.
- הדגמה של כלים דיגיטליים המאפשרים הדמיות היסטוריות, שחזור אתרים ארכיאולוגיים ושיחה עם דמויות היסטוריות.
- דיון על חשיבות הדיוק ההיסטורי בעת שימוש בכלים אלו.

### ב. פיתוח פרקטיקות פדגוגיות חדשניות

- הצגת המודל של "פרקטיקות בהוראה" – שיטות מובנות ליישום חדשנות טכנולוגית בכיתה.
- זיהוי צרכים פדגוגיים והתאמת פתרונות באמצעות כלים מבוססי AI.
- הדגמה של פרקטיקות קיימות לשימוש בבינה מלאכותית בעבודות חקר, תכנון סיורים לימודיים והערכת תלמידים.

### ג. אתגרים ושיקולים בבינה מלאכותית בהוראה

- חשיבה ביקורתית על מידע המופק מבינה מלאכותית, במיוחד בהקשר אקדמי.

- שימוש נכון בפרומפטים (שאלות למערכת הבינה המלאכותית) כדי לקבל תוצאות מדויקות ואמינות.
- הצגת דוגמאות להצלחות וגם לכשלים של AI ביצירת תוכן חינוכי.

---

## חידושים ומסקנות עיקריות

1. **התועלות בשימוש בינה מלאכותית:**
  - חסכון בזמן בתכנון שיעורים והכנת חומרים.
  - התאמת התוכן לכל תלמיד לפי רמתו ותחומי העניין שלו.
  - הרחבת היכולת להמחיש ולשחזר אירועים היסטוריים ואתרים ארכיאולוגיים.
2. **אתגרים והתמודדויות:**
  - הבינה המלאכותית מייצרת לעיתים מידע שגוי או לא מבוסס.
  - יש לוודא שהתוכן המופק אכן תואם את הצרכים החינוכיים והערכים הפדגוגיים.
  - קיים צורך בהתאמת הכלים הפדגוגיים כך שיתאימו לצורכי ההוראה הייחודיים של לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה.

---

## דוגמאות לכלים ושיטות שהוצגו

1. **מאגר פרקטיקות פדגוגיות** – מערכת דיגיטלית המספקת תבניות מוכנות לשימוש במגוון מקצועות, כולל כלים משולבי בינה מלאכותית.
2. **שימוש בג'מיני ו-IDIAGRAM לשחזור אתרים ארכיאולוגיים** – הצגת דוגמאות לשימוש בכלי AI ליצירת הדמיות תלת-ממדיות ושחזור מבנים היסטוריים.
3. **עבודה עם כלי AI לפיתוח משימות חקר וסיורים לימודיים** – הדגמת שימוש בפרומפטים ליצירת מסלולי סיורים מותאמים, חידונים ומשחקי תפקידים.
4. **המלצות לכתיבת פרומפטים מדויקים** – איך לנסח שאלות בצורה חכמה כדי לקבל תוצאות איכותיות ואמינות יותר.

---

## המלצות לפעולה להמשך

- **שילוב הדרגתי של כלים מבוססי AI בהוראה** – בחינת האפשרויות השונות והתנסות אישית.
  - **שמירה על ביקורתיות בשימוש בכלי AI** – בדיקה ואימות של המידע המופק.
  - **שיתוף פעולה בין מורים לפיתוח פרקטיקות חדשות** – יצירת קהילת למידה ליישום רעיונות פדגוגיים חדשניים.
  - **השתתפות בהכשרות ייעודיות בנושא בינה מלאכותית בהוראה** – כדי להעמיק את הידע ואת היכולת לנצל את הכלים באופן מיטבי.
-

## סיכום ודברי סיום

הווינר סיכום את המגמות החדשות בתחום השילוב של בינה מלאכותית בלימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה. ד"ר אפרת זילבר ושלומית ברוכי הדגישו כי הבינה המלאכותית היא **כלי עוצמתי**, אך יש להשתמש בה באופן מושכל ומבוקר. המסר המרכזי: הבינה המלאכותית לא מחליפה את המורה, אלא מאפשרת לשדרג ולהעשיר את חוויית הלמידה.

במהלך הווינר התקיימו התנסויות מעשיות בעבודה עם כלי בינה מלאכותית, ולבסוף הועבר משוב למשתתפים, עם דגש על הפקת לקחים והמשך פיתוח הפרקטיקות המוצגות.